

Täysistunto

Tiistai 5.5.2026 klo 14.00—21.39

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain, Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain ja poliisilain 1 luvun 10 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 16/2026 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 6/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 6/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Ensimmäinen puheenvuoro, valiokunnan puheenjohtaja, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.47 **Mauri Peltokangas ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetulla lainsäädännöllä luodaan perusteet poliisin reservin perustamiselle ja käyttöönnotolle. Poliisin hallinnosta annettuun lakiin ehdotetaan tähän liittyen lisättäväksi kolme uutta pykälää. Samalla kumotaan nykyinen sääntely poliisihenkilöstön täydentämisestä eli niin sanottu täydennyspoliisijärjestelmä, jota ei ole koskaan otettu käyttöön.

Esityksessä ehdotetut muutokset poliisin ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon kelpoisuusvaatimukseen eivät liity poliisin reserviin, vaan niillä pyritään lyhentämään poliisipäällystön tehtäviin valmentavien opintojen suorittamiseen kuluva aikaa sekä turvaamaan poliisin koulutusresurssin tehokas käyttö ja poliisin päällystätehtäviin koulutettujen henkilöiden saatavuus.

Hallintovaliokunta pitää ehdotettua sääntelyä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa esitetyt valtiosääntöoikeudelliset huomautukset koskevat esityksessä ehdotettua normaaliolojen vakavien häiriötilanteiden määrittelmää, päätöksentekotasoa poliisin reservin käyttöönnotosta ja sen käytön lopettamisesta päätettäessä sekä ehdotettua määräyksenottovaltuutta. Valiokunta on ottanut perustuslakivaliokunnan lausunnossa esitetyt huomautukset huomioon ja puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä mietinnöstä ilmenevin muutosehdotuksin.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta tähdentää, että sisäisen turvallisuuden viranomaiset ovat ensivasteen viranomaisia useimmissa turvallisuuteen liittyvissä tilanteissa arkipäivän onnettomuuksista vakaviin turvallisuusuhkiin ja poikkeusoloihin, mukaan lukien erilaiset hybriditilanteet. He toimivat ensivasteviranomaisina epäselvissä uhkissa ja tapah-tumissa niin kauan kuin uhkia ei voida tulkita tai tunnistaa sotilaallisiksi. Myös Ukrainasta saadut kokemukset osoittavat, että sisäisen turvallisuuden viranomaisten rooli ensivasteen toimijoina on tilanteen kriisiytyessä keskeinen. Uhkien realisoituessa poliisi on usein se

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

toimivaltainen viranomainen, joka antaa operatiivisen vasteen ja hoitaa tilanteen pitkityessä esimerkiksi kohteiden tai alueiden suojauksen ja eristämisen.

Poliisin reserviä koskevan sääntelyn tavoitteena on turvata poliisin voimavarat kaikissa olosuhteissa. Poliisin henkilöstön määrä on Suomessa väkilukuun suhteutettuna Euroopan pienin. Valiokunta pitää tärkeänä, että poliisin toimintamenojen määrärahasoa on nostettu merkittävästi kuluvalle hallituskaudella, mikä mahdollistaa muun ohella poliisin henkilöstömäärän suunnitelmallisen nostamisen. Valiokunta tähdentää mietinnössään, että poliisin toimintaedellytykset on turvattava ensisijaisesti huolehtimalla siitä, että poliisin henkilöstön määrää kasvatetaan pitkäjänteisesti. Lähtökohtana on, että poliisi on riittävästi resursoitu pystyäkseen toteuttamaan tarvittavat poliisipalvelut eri toimintasektoreilla ja vastaamaan uhkien realisoituessa tehokkaasti pysyvällä henkilöresurssillaan. Ehdotettua poliisin reserviä voidaan käyttää vain tietyissä lainsäädännössä rajatuissa poikkeuksellisissa tilanteissa, ja sen käyttöön ottamisen kynnys on tarkoitettu korkeaksi.

Arvoisa rouva puhemies! Ehdotuksen mukainen poliisin reservi muodostuu poliisialan ammattikorkeakoulututkintoa suorittavista opiskelijoista sekä poliisikoulutuksen suorittaneista henkilöistä, jotka eivät työskentele poliiseina. Selvästi suurin osa poliisin reservissä olevista henkilöistä olisi poliisiopiskelijoita. Poliisin reservin kokonaisvahvuudeksi arvioidaan yhteensä 400—500 henkilöä, joista muita kuin poliisiopiskelijoita olisi vain joitakin kymmeniä.

Hallintovaliokunta toteaa, että poliisin reservin ammattitaidon ja käytettävyyden kannalta on olennaista, että reservi koostuu henkilöistä, jotka muutenkin työskentelisivät poliiseina joko normaali- tai poikkeusoloissa. Tästäkin näkökulmasta on perusteltua, että reservi koostuu ensisijaisesti riittävän koulutuksen saaneista poliisiopiskelijoista ja hiljattain poliiseina toimineista henkilöistä. Poliisihallitus vastuutetaan ehdotetussa sääntelyssä varmistamaan reservipoliisin osaamisen ajantasaisuus asianmukaisella koulutuksella ja vuosittaisella täydennyskoulutuksella. Valiokunta pitää tärkeänä, että tähänkin koulutukseen varataan riittävät resurssit.

Reservi voidaan ottaa käyttöön normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa, valmiuslaisissa tarkoitetuissa poikkeusoloissa tai puolustustilalaisissa tarkoitettu puolustustilassa, jos se on välttämätöntä poliisin voimavarojen turvaamiseksi kaikissa tilanteissa. Poliisin reserviä ei näin ollen voida käyttää normaalioloissa. Lisäksi sen käyttäminen on sidottu välttämättömyyteen, mikä tarkoittaa sitä, etteivät poliisin omat voimavarat riitä säännöksessä tarkoitettujen hyvin poikkeuksellisten tilanteiden hoitamiseen eikä virka-apu muilta viranomaisilta ole saatavissa tai se ei ole riittävää.

Arvoisa puhemies! Normaaliolojen vakavilla häiriötilanteilla tarkoitetaan ehdotuksessa sellaisia poikkeuksellisia ja tilapäisiä tilanteita, joissa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen ei ole mahdollista poliisin olemassa olevin voimavaroin. Normaaliolojen vakavassa häiriötilanteessa ei ole todettu poikkeusoloja tai puolustustilaa. Hallintovaliokunta ehdottaa normaaliolojen häiriötilanteiden määritelmää täsmennettäväksi perustuslakivaliokunnan edellyttämien tavoin.

Hallintovaliokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausuntoon perustuen ehdotettua sääntelyä muutettavaksi myös niin, että päätöksen reservin käyttöönottamisesta tekee sisäministerin sijaan valtioneuvoston yleisistunto. Lisäksi valiokunta ehdottaa täsmennyksiä Poliisihallituksen määräyksenantovaltuuteen.

Hallintovaliokunta pitää ehdotettua muutosta poliisin ylemmän ammattikorkeakoulutuksen kelpoisuusvaatimukseen perusteltuna. Muutos lyhentää poliisin vanhan tutkintojär-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

jestelmän mukaisen poliisin perustutkinnon suorittaneiden poliisin päällystökelpoisuuden saavuttamiseen vaadittavaa opiskeluaikaa nykyisestä kolmesta vuodesta kahteen vuoteen. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että riittävistä opiskeluvälmiuksista huolehditaan ja ne turvataan jatkossakin.

Arvoisa rouva puhemies! Valiokunnan mietintö on yksimielinen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset esittelystä. — Sitten edustaja Hänninen.

19.54 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut perusteellisesti. Venäjän raakalaismainen hyökkäyssota Euroopassa on nostanut esiin sen, miten sisäinen ja ulkoinen turvallisuus kietoutuvat yhteen. Hybridivaikuttaminen, rajahäirinnät, muuttunut rikollisuus sekä äkilliset, vaikeasti ennakoitavat tilanteet ovat usein ensimmäisinä poliisin vastuulla. He toimivat ensimmäisinä silloin, kun tilanne ei vielä ole selvästi sotilaallinen tai valtion rajat ylittävä.

Poliisi joutuu tänä päivänä vastaamaan yhtä lailla niin epäselviin drone-havaintoihin kuin nopeasti eskaloituihin sisäisiin häiriöihin sekä moniin tilanteisiin näiden välillä. Kun nämä henkilöt levittäytyvät samanaikaisesti useisiin tilanteisiin tai tilanteet jatkuvat pitkään, poliisin nykyresurssit ovat lujalla koetuksella. Tämän koimme jo vuoden 2015 pakolaiskriisissä sekä korona-ajan Uudenmaan sulun aikana.

Turvallinen Suomi rakennetaan yhdessä ja riittävin resurssein. Siksi on selvää, että nyt eduskunnalle uudelleen annettu esitys poliisin reservin perustamisesta on odotettu ja tervetullut.

Arvoisa puhemies! Tämän poliisin reserviä koskevan esityksen tarkoitus on turvata poliisin toimintakyky silloin, kun yhteiskunnan turvallisuutta koettelee laajasti poikkeuksellinen ja pitkittynyt häiriö. Esitys ei ole keino korvata poliisin normaaleja resursseja, eikä sitä ole tarkoitettu yhteiskuntamme arkipäivän tarpeisiin. Kyseessä on ennen kaikkea varautumisen toimi, joka on osa kokonaisturvallisuuttamme.

Esityksessä ehdotetaan, että reservi perustuu poliisikoulutusta saaneisiin ihmisiin: heihin, jotka ovat saaneet laajan perus- ja ihmisoikeuksia sekä viranomaisen toimivaltuuksia ja operatiivista toimintaa koskevan koulutuksen, olivatpa he opiskelijoita, työelämässä muualla kuin poliisin virassa tai eläkkeellä. Tarkasti rajattu ja osaava reservi vapauttaa kriisin aikana poliisin resursseja sinne, missä niitä tarvitaan, laskematta viranomaistoiminnan luotettavuuden tasoa.

Tämä poliisin reservi ei ole varajoukko arkisiin tehtäviin vaan voimavara niihin tilanteisiin, joissa poliisin toimintakykyä mitataan koko yhteiskunnan toiminnan kannalta. Kokonaisturvallisuuden ydin on juuri siinä, että yhteiskunta pystyy toimimaan häiriöiden keskellä. Vaikka se ei toimisi täydellisesti, se toimii riittävän hyvin, jotta kansalaisten luottamus säilyy ja yhteiskunta pysyy pystyssä.

Arvoisa puhemies! Tässä hetkessä poliisin reservin perustaminen ei ole vain varautumista vakaviin tai vaarallisiin tilanteisiin — se on vastuullista ja ennakoivaa turvallisuuspolitiikkaa. Pienelle maalle toimiva viranomaisyhteistyö on tärkeä turvallisuutemme tae, mutta meidän on myös oltava valmiina ja valppaina niitä hetkiä varten, kun hätä on suurin. On oikein, että poliisilla on oma tarkkaan määritelty reservi, jonka avulla voimme reagoida poikkeustilanteisiin silloin, kun turvallisuusympäristön realiteetit sitä vaativat. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen poissa, edustaja Vornanen poissa. — Edustaja Kilpi.

19.59 **Marko Kilpi kok:** Arvoisa puhemies! Kuten tässä aikaisemminkin on todettu, turvallisuusympäristö niin Suomessa kuin maailmanlaajuisestikin on niin rajulla ja lähtemättömällä tavalla muuttunut, että se on aiheuttanut kyllä melkoisia haasteita huolehtia niin sisäisestä kuin ulkoisesta turvallisuudesta. Tässä kohtaa on aivan selvä asia, että Suomessa poliisien määrä on ollut perinteisesti hyvin alhainen — kuten hallintovaliokunnan puheenjohtaja tuossa ansiokkaasti totesikin, Suomessa poliiseja on vähemmän kuin missään muussa Euroopan maassa. Vaikka tämä hallitus on nyt ansiokkaasti nostanutkin poliisien määrää ja tulee nostamaan sinne 8 000:een, niin siitä huolimatta tilanne on tämä.

Meillä on merkittäviä haasteita, mihinkä poliisi joutuu vastaamaan. On todellakin niin, että näin rauhanaikana, kun tulee tämmöisiä merkittäviäkin turvallisuushaasteita ja uhkia, niin poliisi on se ensivasteviranomainen, joka siitä toiminnasta vastaa ja joka tilannetta johtaa. Esimerkiksi nyt näissä viimeaikaisissa drone-tilanteissa oli selkeästi havaittavissa, että poliisihan siellä on se, joka toimintaa johtaa — ei Puolustusvoimat, ei Raja, ei mikään muukaan viranomainen. Senkin takia on äärimmäisen tärkeätä, että nyt tehdään kaikki voitava sen eteen, että poliisin toimintaa ja resursseja ja toimintakykyä vahvistetaan kaikilla mahdollisilla tavoilla. Tämä hallituksen esitys on juuri sellainen, mikä sitä tekee.

Tämä poliisireservi, mikä tässä nyt on yhtenä asiana, on äärimmäisen hyvä ja kannatettava asia. Samaan aikaanhan tämä vanha täydennyspoliisilainsäädäntö kumoutuu. Muistan hyvin sen ajan, kun täydennyspoliisia ajettiin ylös. Olin niitä kouluttamassakin aikoinaan. Silloinhan tämä täydennyspoliisikonsepti perustui siihen, että otetaan hakijoina sisään ihan tavallisia ihmisiä tuolta ilman minkäänlaisia poliisikoulutuksia ja -taustoja. Itse jo silloin ajattelin, että on aika pitkä matka siihen, että he voivat tosiasiallisesti toimia esimerkiksi jonkinlaisina apukäsinä siinä prosessissa, mutta nyt tässä reservipoliisitoiminnassa on kysymys todellakin siitä, että on poliisikokemusta ja -koulutustakin taustalla ja voi olla hyvinkin kokeneita toimijoita. Tämä on äärimmäisen hyvä asia, joka tulee varmasti toimintaan tukemaan.

No, toinen asia on sitten tämä päällystökoulutus, joka on äärimmäisen hyvä muutos, kun nyt ei käydäkään läpi raskasta, pitkää valintaprosessia. Itse tässä olen poliisikansanedustajana, joka on sitä erää, joka on aikoinaan ammattitutkinnon tehnyt. Jos minä olisin hakenut päällystökoulutukseen, niin olisin joutunut käymään aikamoisen paketin koulutusta, joka olisi nostanut vasta sille tasolle, josta lähdetään. Nyt tämä korjaa tämän tilanteen, ja tarpeettoman pitkäkin se koulutus on ollut. Tässähän alkaa tulla semmoinen olo, että pitäisi-
kö hakea päällystökoulutukseen. [Naurua] — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

20.02 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Poliisiammattikorkeakoulu kun on Tampereella, niin pitää puhua Poliisiammattikorkeakoulun puolesta. Tässä mielessä tässä lakiesityksessä ja mietintöluonnoksessa, jotka tässä ovat, kiinnittää huomiota se, että Poliisiammattikorkeakouluun pääsevät nyt sellaiset henkilöt, joilla on riittävät tiedot ja taidot ja jotka ovat olleet poliiseina vähintään kolme vuotta. Se avaa polkuja päästä korkeakouluun useammalle henkilölle, ja tässä mielessä se on varmasti hyvä asia. Poliisiammattikorkeakoulussa kuitenkin hakijoita on ollut aika hyvin tähänkin asti, ja sinänsä poliisikoulutus

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

kiinnostaa. Tässä mielessä, kun nyt poliisikoulutuksen puolella avataan tämmöinen polku, niin toivottavasti tätä voitaisiin myöskin toteuttaa vähän muillakin ammattialoilla, niin että käytännön kokemuksen kautta haettu ammattitaito auttaisi sitten pääsemään ammattikorkeakouluopintoihin. Se voisi olla ihan hyvä asia.

Toinen asia tässä on reserviläispoliisitoiminta, joka poikkeustilanteissa sitten voidaan hyödyntää. Poliisivoimat ovat Suomessa väkilukuun nähden kohtuullisen pieni määrä, mikä on hyvä asia — se kertoo meidän yhteiskunnan toimivuudesta ja rikollisuustilastoista ja muusta. Mutta on tiettyjä tilanteita, joissa tarvitaan sellaisia henkilöitä, joilla vahvistetaan poliisia ja saadaan niihin tehtäviin, jotka auttavat poliisia työskentelemään, kohtuullisen hyvin jo koulutettua porukkaa. Se on myös suomalainen tapa toimia, että hyödynnetään tätä suomalaista yhteiskuntaa myöskin tällaisissa tilanteissa. Siinä mielessä tässä on semmoisia esityksiä, jotka on hyvä viedä eteenpäin. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 16/2026 vp sisältyvien 1.—3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.